

Kommentarer till utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till naturvårdslag och om ändring av andra lagar i anslutning till naturvårdslagen (VN/12128/2019)

Undertecknade forskare vid Miljö- och marinbiologin, Husö biologiska station och den tvärvetenskapliga profilen HAVET, har i detta dokument sammanfattat anmärkningar och kommentarer till regeringspropositionen om naturvårdslag och ändringar av andra lagar i anslutning till denna. Kommentarererna nedan är strukturerade enligt svarsanvisningarna på webbplatsen utlåtande.fi, och innefattar kommentarer under rubrikerna i) ”Kommentarer till naturvårdslagens kapitel”, ii) ”Kommentarer till de ändringar som föreslås i andra lagar”, och iii) ”Övriga anmärkningar”.

Detta är ett viktigt styrdokument, och vi välkomnar utvecklingen mot ett regelverk som klargör undervattensnaturtypernas och de strandnära landnaturtypernas ställning och behandling, som måste beaktas i dokumentet. Detta ställningstagande framkommer i våra kommentarer gällande kapitel och paragrafer, samt specifikt i våra kommentar under rubriken ”Övriga anmärkningar”.

Undertecknande:

FD Marie Nordström
FD Mikael von Numers
FD Sonja Salovius-Laurén
FD Martin Snickars
Professor Erik Bonsdorff
Biträdande professor Christoffer Boström
Biträdande professor Anna Törnroos-Remes

Miljö- och Marinbiologi/Husö biologiska station/HAVET vid Åbo Akademi

Kommentarer till naturvårdslagens kapitel:

6 kap. Naturskyddsområden

52 § *Tillståndskrävande undantag från fridlysningsbestämmelserna för nationalparker och naturreservat.* I paragrafen föreslås följande:

”Forststyrelsen kan ge tillstånd till geologiska undersökningar i skyddsområdet, om inte verksamheten äventyrar syftet med inrättandet av området. Geologiska undersökningar ska då

Åbo Akademi // Domkyrkotorget 3, 20500 ÅBO // Tuomiokirkontori 3, 20500 TURKU // abo.fi

ordnas så att de inte har mer än ringa skadlig inverkan på arterna, naturtyperna, vattenhushållningen eller landskapet i skyddsområdet”.

I denna formulering är det oklart om termen ”undersökning” betyder entydig grundforskning eller även inbegriper tillämpad forskning, som exempelvis bereder tillstånd för malmletning eller liknande aktiviteter. Det senare skulle öppna för aktiviteter som gynnar tex. malmindustrin, men ske på bekostnad av värdefulla skyddsområden, vilket inte är att föredra.

7 kap. Skydd av naturtyper

67 § Beslut om avgränsning av skyddade naturtyper

I paragrafen sägs följande:

Skyddade naturtyper är följande hotade naturtyper

- 1) sandstränder,
- 2) skogsdungar med ädla lövträd,
- 3) hasselskogar,
- 4) klibbalsskogar,
- 5) ängar vid havsstranden,
- 6) lövängar,
- 7) torrängar,
- 8) trädbevuxna kustdyner,
- 9) svämskogar i inlandet,
- 10) åsskogarnas solexponerade sluttningar

Punkt 5 innebär en oklar definiering; avses vid punkt 5 ”Boreala havsstrandängar av Östersjötyp” (EU kod 1630)? Detta kunde med fördel preciseras.

8 kap. artskydd

85 § Undantag från bestämmelserna om artskydd

I paragrafens formulering är det oklart om den nya naturskyddslagen utesluter fiskarter och om man inom ramen för fiskerilagen kan skydda arter från ingrepp i deras livsmiljöer? En precisering är nödvändig.

11 kap. Genomförande av ekologisk kompensation

99 § Kriterier för kompensation

Enligt formuleringen ”*Om försämringen inte kan kompenseras genom åtgärder som riktas till samma naturvärde, ska försämringen kompenseras genom åtgärder som riktas till ett motsvarande naturvärde som är lika hotat som eller mer hotat än det naturvärde som försämras*”, lämnas alltså utrymme för att man kan förstöra ett naturvärde och ersätta det med ett annat. Detta betyder i praktiken att man kan offra ett naturvärde (t.ex. upprätthållande av artmångfald) och kompensera denna netto artförlust med någon annan åtgärd. I och med den fortsatta formuleringen ”*kompensationsåtgärder ska vidtas inom samma eller angränsande delområde inom samma havsområde där försämringen orsakas*”, finns risken att möjligheterna till restaurering, som är en viktig kompensationsåtgärd, förstörs vid vissa åtgärder. Ett exempel är muddring, som skapar försämrat siktdjup på ett större område, och kan därmed förstöra möjligheterna till restaurering av vattenvegetation in samma område.

100 § Plan för kompensationsåtgärder

Vi välkomnar ekologisk kompensation. För havsområden saknas dock entydigt förfarande vad gäller kriterierna för mätandet av framgångsrik kompensation (antigen genom restaurering eller områdeskompensation), specifikt en livsmiljös ekosystemtjänster och funktioner. Man talar om försämring av naturvärdena men detta är en vag formulering som bör förtydligas. Hur mäts kompensation av förlorad kolsänka, minskad funktionell biodiversitet eller minskad bindning av fosfor och kväve?

Kommentarer till de ändringar som föreslås i andra lagar:

12.

Lag om ändring av vattenlagen

ÅA stöder starkt preciseringarna i de olika paragraferna gällande naturtyper och behandling och rapporteringen av ärenden i vattenlagen. Speciellt stöder vi ändringarna i 2 kap. paragraf §11. där viktiga undervattensnaturtyper som är skyddade nu preciseras, samt tillägget till behandling av undantagstillstånd. Dock är listan på dessa undervattensnaturtyper fortfarande snäv, och vi ser behovet av en eventuell framtida revidering av naturtyper som bör skyddas och omnämnas här, och som kan framkomma i den av miljöministeriet framtida utarbetade förslag till ändring av hotade naturtyper, som även påtalas i denna proposition till ändringen av naturvårdslagen 7 kap. Skydd av naturtyper 20 § 65.

28.

Lag om ändring av 1–6 § i lagen om Bottenhavets nationalpark

ÅA stöder förslaget *”För att skydda naturen under vattenytan på öppet hav i Bottenhavet, dess skärgård och kobbar, kustens våtmarker och de arter som förekommer där och för att vårda deras naturliga omgivning, för att bevara natur- och kulturarvet samt för intresset för naturen, undervisning och forskning liksom även för uppföljning av förändringar i miljön inrättas Bottenhavets nationalpark som är en sådan nationalpark som avses i naturvårdslagen”*.

Övriga anmärkningar:

Detta är ett viktigt styrdokument och Åbo Akademi välkomnar en utvecklingen mot ett regelverk som klargör undervattensnaturtypernas och de strandnära landnaturtypernas ställning och behandling i dokumentet. Vi vill i synnerhet påtala behovet av skydd av värdefull undervattensmiljö. Skyddet av undervattensmiljön kunde ytterligare stärkas i lagförslaget (se kommentarerna till de specifika kapitlen samt vår kommentar till lagändringsförslaget 12. Lag om ändring av vattenlagen). Undervattensnaturen omfattas trots förslagen till ändringar fortfarande sparsamt. I korthet bör livet och miljön under vattenytan likställas med den ovanför, detta av rent etiska skäl, men även för att möjliggöra för Finland att möta de europeiska såväl som globala målsättningarna (bl.a. skydda 30% av havsområdena senast 2030) för att reducera biodiversitetsförlusten och upprätthålla ekosystemtjänster.